DISSERTATIO HISTORICO-JURIDICA. DE DONATIONE CONSTANTINI MAGNI IMPERATORIS. IN...

Matthias Grosse, Valenti Gonzaga

Digitized by Google

imperio obtineant, eligentes nobis ipſum principe Apoſtolorum, vel ejus vicarios firmos apud Deum eſſe patronos. Et ſicut noſtràm terrenam imperialem potentiam, ſic ejus ſacroſanctam Romanam eccleſiam decrevimus veneranter honorari, & amplius quam noſtrum imperium, & terrenum thronum, ſedem ſacratiſsimam Beati Petri gloriosè exaltari: tribuentes ei poteſtatem & gloriæ dignitatem, atq; vigorem & honorificentiam imperialem. Atq; decernentes ſancimus, ut principatum teneat tàm ſuper quatuor præcipuas ſedes, Alexandrinam, Antiochenam, Hieroſolymitanam, Conſtantinopolitanam, quàm etiam ſuper omnes in univerſo orbe terrarum Eccleſias DEI: & Pontifex, qui pro tempore ipſius ſacroſanctæ Rom. eccleſiæ extiterit, celſior & princeps cunctis ſacerdotibus totius mundi exiſtat, & ejus judicio, quæq; ad cultum DEI, vel fidei Chriſtianorum ſtabilitatem procuranda fuerint, diſponantur. Eccleſiis beatorum Apoſtolorum Petri & Pauli pro continuatione luminariorum poſſeſſionum prædia contulimus, & rebus diverſis eas ditavimus, & per noſtram imperialem

jußio-

juſsionem ſacram tàm in Oriente, quâm in occidente, vel etiam ſeptentrionali, & meridiana plaga, videlicet in Judæa, Græcia, Aſia, Thracia, Africa, & Italia, vel diverſis inſulis noſtra largitate ei conceſsimus, & prorſus ratione, ut per manus Beatiſsimi patris nôſtri Sylveſtri ſummi Pontif. ſucceſſorumq; ejus, omnia diſponantur. Beato Sylveſtro patri noſtro ſummo Pontifici & univerſalis urbis Romæ Papæ, & omnibus ejus ſucceſſoribus Pontificibus, qui uſq; in finem mundi, in ſede Beati Petri erunt ſeſſuri, de præſenti contradimus palatium imperii noſtri Lateranenſe, deinde Diadema, videlicet coronam capitis noſtri, ſimulque phrygium, necnon & ſuperhumerale videlicet lorum, quod imperiale circumdare adſolet collum; verum etiam & chlamydem purpuream, atque tunicam coccineam, & omnia imperialia indumenta, ſed & dignitatem imperialium præſidentium equitum, conferentes etiam & imperialia ſceptra, ſimulque cuncta ſigna, atq; blanda & diverſa ornamenta imperialia, & omnem proceſſionem imperialis culminis & gloriam poteſtatis noſtræ. Viris autem reverendiſsimis

clericis in diverſis ordinibus, eidem ſacroſanctæ Rom. eccleſiæ ſervientibus illud culmen, ſingularitate, potentia & præcellentia habere ſancimus, cujus ampliſsimus noſter Senatus videtur gloria adornari, id eſt, patritios, atq; conſules effici, nec non & cæteris dignitatibus imperialibus eos promulgamus decorari. Et ſicut imperialis militia ornatur; ita & clerum ſanctæ Rom. Eccleſiæ ornari decernimus. Et quemadmodum imperialis potentia officiis diverſis cubiculariorum nempe, & oſtiariorum, atq; omnium excubitorum ornatur, ita & ſanctam Rom. Eccleſiam decorari volumus. Et ut ampliſſimè Pontificiale decus præfulgeat, decernimus & hoc, clericorum ejuſdem ſanctæ Rom. Eccleſiæ manipulis & linteaminibus, id eſt, candidiſsimo colore decorari equos ita & equitare. Et ſicut noſter Senatus calceamentis utitur cum udonibus, id eſt, candido linteamine illuſtratis, ſic utantur & clerici, ut ſicut cæleſtia ita & terrena ad laudem DEI decorentur. Præ omnibus autem licentiam tribuimus, ipſi ſanctiſsimo patri noſtro Sylveſtro & ſucceſſoribus ejus, & noſtro indicto, ut quem placatus proprio conſilio

ſilio clericale voluerit, & in religioſorum numero clericorum connumerare, nullus ex omnibus præſumat ſuperbè agere. Decrevimus itaq; & hoc, ut ipſe & ſucceſſores ejus diademate, videlicet corona, quam ex capite noſtro illi conceſsimus ex auro puriſsimo, & gemmis pretioſis uti debeant, & in capite ad laudem DEI pro honore Beati Petri geſtare. Ipſe verò Beatiſsimus Papa, quia ſuper corônam clericatus, quam gerit ad gloriam Beati Petri, omninò ipſa ex auro non eſt paſſus uti corona, nos phrygium candido nitore ſplendidum reſurrectionem dominicam deſignans ejus ſacratiſsimo vertici manibus noſtris impoſuimus, & tenentes frenum equi ipſius pro reverentia B. Petri, ſtratoris officium illi exhibuimus, ſtatuentes eodem phrygio omnes ejus ſucceſſores ſingulariter uti in proceſsionibus, ad imitationem imperii noſtri. Unde ut pontificialis apex non vileſcat, ſed magis, quàm terreni imperii dignitas, gloria & potentia decoretur, ecce tàm palatium noſtrum, ut prædictum eſt, quam Rom. Urbem & omnes Italiæ ſeu occidentalium regionum provincias, loca &

civitates præfato beatiſsimo Pontifici noſtro Sylveſtro univerſali Papæ contradimus, atque relinquimus : & ab eo & à ſucceſſoribus ejus per hanc divalem noſtram, & pragmaticum conſtitutum decernimus diſponenda, atque juri ſanctæ Rom. Eccleſiæ concedimus permanſura. Unde congruum perſpeximus, noſtrum imperium, & regni poteſtatem in orientalibus transferri regionibus, & in Birantiæ provinciæ optimo loco nomini noſtro civitatem ædificari, & noſtrum illic conſtitui imperium, quoniam, ubi principatus ſacerdotum, & chriſtianæ religionis caput ab Imp. cæleſti conſtitutum eſt, juſtum non eſt, ut illic Imperator terrenus habeat poteſtatem. Hæc verò omnia, quod per noſtram hanc imperialem ſacram, & per alia divalia decreta ſtatuimus, atque confirmavimus uſque in finem mundi, illibata, & inconcuſſa permanere decernimus. Unde coram Deo vivo, qui nos regnare præcepit & coram terribili jus judicio obteſtamur per hoc noſtrum imperiale conſtitutum, omnes noſtros ſucceſſores Imperatores vel cunctos optimates, Satrapas etiam ampliſsimum Senatum, & univerſum populum

pulum in toto orbe terrarum nunc & in poſterum cunctis retrò temporibus imperio noſtro ſubjacentem, nulli eorum, quoquo modo licere hæc aut infringere, aut in quoquam convellere. Si quis autem, quod non credimus, in hôc temerator aut contemtor extiterit, æternis condemnationibus ſubjaceat innodatus & ſanctos DEI, principes Apoſtolorum Petrum & Paulum ſibi in præſenti, & in futura vita ſentiat contrarios; Atque in inferno inferiori concrematus, cum Diabolo & omnibus deficiat impiis. Hujus verò imperialis decreti noſtri paginam propriis manibus roborantes, ſuper venerandum corpus, B. Petri principis Apoſtolorum poſuimus. Datum Romæ 3. Calend. Aprilis, Domino noſtro Flavio Conſtantino Auguſto quater & Gallicano v. c. Coſs.

CUM DEO.

QUa arte, quâ machinatione, quibus ambagibus & ſtrophis, Pontifex Romanus, filius ille perditionis, Romanum

num imperium ambiverit, adquiſierit, ſubegerit, ſubactum miſerè vexarit, Imperatores ipſos ludibrio habuerit, lippis & tonſoribus jam notum eſt : Non enim dignitatum ſolùm Eccleſiaſticarum præcipuus & diſpenſator ſummus haberi voluit, verum etiam majeſtatem imperii aliquoties labefactatam, â ſe reſtitutam, conſervatam, & ad Germanos translatam, immò adamantinum illud vinculum, Electorum collegium ſacroſanctum, inſtitutum, gloriatur. Ex multis unum atque alterum lubet proferre capitulum. Sic de Vniverſali Epiſcopatu ſonant verba Bonifacii VIII. Subeſſe Romano Pontifici omni humanæ creaturæ declaramus, dicimus definimus, & pronunciamus omninò eſſe de neceſsitate ſalutis. De translatione imperii ad Germanos ſic Clemens V. Papa : Romani principes orthodoxæ fidei profeſſores, ſacroſanctam Rom. Eccleſiam, cujus caput eſt Chriſtus redemtor noſter, ac Romanum Pontificem ejuſdem redemtoris vicarium, fervore fidei & claræ devotionis promtitudine venerantes, eidem Romano Pontifici, â quo adprobationem perſonæ ad imperialis celſitudinis apicem

Cap. unam ſanctam 1. Extravag. com. de major. & obed.

In clement. un. de jurejur.

apicem adſumendæ, nec non unctionem, conſecrationem,& imperii coronam accipiunt, ſua ſubmittere capita, non reputarunt indignum, ſeq; illi & eidem Eccleſiæ, quæ â Græcis imperium tranſtulit in Germanos,& à qua ad certos eorum principes jus & poteſtas eligendi regem in Imperatorem poſtmodum promovendum pervenit,&c. Innocentius III. hunc in modum ſcribit: Undè illis principibus jus & poteſtatem eligendi regem in Imperatorem poſtmodum promovendum recognoſcimus, ut debemus, ad quos de jure ac antiqua conſuetudine noſcitur pertinere, præſertim cum ad eos jus & poteſtas hujuſmodi ab Apoſtolica ſede pervenerit, quæ Romanum imperium in perſonam magnifici Caroli â græcis tranſtulit in Germanos. Sic pluſquam tyrannicâ voce exclamavit quoq; prædictus Bonifacius VIII. Alberto Auſtriaco I. Rudolphi Habſpurgenſis filio, coronam Imperialem ab eo petente, gladio accinctus coronaq; Imperatoriâ ornatus in publicum prodiens: Ego ſum Cæſar & Pontifex, nec abſque mea autoritate electio Imperatoris rata eſt. in cap. venerabilem de elect.

Ecce paterna fides, & magni Præſulis alma

Integritas, humilisq́; Petri veſtigia ſectans.
Jam non ferre crucem Domini, ſed tradere regna
Gaudet & Auguſtus mavult, quam Præſul haberi.
Gunth. in Ligurin. lib. 6.

Idem gl. in c. in apibus 7. q. 1. ibi, qui dicit Imp.

De inſtitutione collegii Illuſtriſs. Electorum ſat Thralonica præter enumerata, reperiuntur dicteria in d. cap. venerabilem extr. de elect. Cujus rei acerrimum defenſorem agit Jeſuitarum coryphæus, interq; purpuratos heroas non poſtremus Bellarminus. Hocne eſt humilitatis veſtes in ſuperbiæ ſtolam commutare? Fatemur quidem Phocæ & Heinricorum quorundam Impp. permiſſu & adprobatione id factum, ut Roma caput omnium Eccleſiarum diceretur, Pontifex non ſolum divinarum rerum diſpenſator, ſed humanarum adminiſtrator potentiſsimus & ſupremus adpellaretur. Sed quis quæſo tunc temporis regni ſtatus? Peſsimus hinc inde â ſcriptoribus vocitatur: Nam Pontifices imperio & inani excommunicationis terriculamento optimos noſtros Impp. tunc deterrebant, ſubditos eorum â religioſo jurisjurandi vinculo abſolutos contra legitimos ſuos Dominos veteratoriè inſtigabant, ac faſces imperii

perii ad ſe tandem traducebant. Et hic jam hamus fuit Piſcatoris Romani, quo ſubtili magis, ac hoſtili rapacitate bona imperii arripuit, ejus Proceres ac cives contra legitimos ſuos Dominos armavit, qui poſtmodum libertatem Reipubl. patriæ cum beſtia conculcarunt, Principum ſuorum inſignes victorias, legitimum ſceptrum & magnificos triumphos turpiter dehoneſtantes, ad pedes fœdiſsimi idoli abjecerunt. Hinc meritò facilitas, ut nihil dicam gravius, Impp. iſtorum deploratur potius, quàm accuſatur adhuc; procul dubio & hæc mala DEI juſto judicio facta ſunt, adverſus quæ nullum valet humanum remedium: Hæc enim fugere, eſt contra fatum, cum fato luctari. Volunt quidem primatum ſuum deducere â Chriſto, ipſimet etiam Pontifices: Ita namq; docent Papa Marcellus in cap. rogamus 15. 24. q. 1. ibi jubente Domino. Julius in cap. dudum 3. q 6. ibi domino inſtituente. Anacletus in cap. ſacro ſancta in pr. ibi ſed ab ipſo Domino Salvatore diſt. 22. Clemens V. in clem. paſtoralis, ibi, divinitus, de ſent. & re jud. Marcius V. in c. regimini pr. ibi, diſponente domino, extravag. com. de empt.

Mol n.[illegible] de Triſent. Conſil. [illegible] Jan. Zanger. in [illegible] ſert. Theologico Jurid. de excommunicat. majore, quæ toties in princip. tam nefarie Pontif. fuerunt abuſi. Arniſ. lib. 2. de jur. maj. major. cap. 6. fol. 370.

C 2 vend.

vend. Benedictus 12. in cap. ad regimen pr. ibi, ſuperna diſpoſitione in extravag. com. de præbend. & dignit. Sixtus 4. in c. univerſalis pr. ibi, divina diſponente, extravag. com. de treuga & pace. Johannes 22. in cap. ſuper, extravag. com. de conſuetud. Benedictus II. in cap. ſancta pr. ibi, diſponente domino. Extravag. com. de elect. Bonifacius 8. d. c. unam ſanctam. Extravag. com. de major. & obed. ibi, cujus caput Chriſtus. Verùm detectâ eorum fraude ad Conſtantinum Magnum confugiunt, hujus donationem exagerant, laudant, extollunt; Sed accidit illis, ceu vulgò dicitur: dum quisquam nocuum fugit, in contraria currit: Et ſæpius uſu venit: Incidit in Scyllam, qui vult vitare Charybdin. E re propterea videtur eſſe, prætenſam donationem, partim, quia vulgariter circumfertur, partim, quia Pontifex noſtris hiſce mundi delabentis, & quaſi fatigati temporibus Hierarchiam ſuam, herili cum tyrannide in principes Chriſtianos veteratoriè, & neſcio ex quo commentitio mandato ad commodum & libidinem ſuam, in Chriſtianæ Reipub. & Eccleſiæ DEI irreparabile damnum exercere maximè ge-

ſtit

ſtit & molitur, partim denique, quia has diſputationes noſſe eò prodeſt, ut diſcrimen intelligatur poteſtatis politicæ & miniſterii Evangelici, ne exiſtimetur Apoſtolis, aut eorum ſucceſſoribus mandatum, nova imperia conſtituere, aut regna transferre, ſicut falsò dicitur in verſu:

Philipp. Melanchtho. in chron. Carion. lib. 3. fol. 300.

Petra dedit Petro, Petrus diadema Rudolpho.

penitius introſpicere, quidq́; in receſſu habeat, oſtendere. Utinam verò vel Ciceronis mihi, vel Demoſthenis, vel Mercurij, vel Periclis ſuppeteret facundia & eloquentia, quò pro dignitate eam tractare, pro debito explicare, & hiſtoricè enodare poſſem; Nonnihil tamen, Academicâ uſus libertate, exponere annitar, quantum quidem potero, & nervum controverſiæ, ſi non omninò attingam, tamen quadantenus dubia nonnulla reſolvam, ſolidam verò hujus ipſius thematis enodationem & acuratam explanationem Hiſtoricis, quorum hoc munus proprium, committam.

Eſt in more poſitum, ut quando de donatione quadam auditur, ſtatim quæratur, quis donator, quis donatarius, ut noſtri Juſtitiæ Sacerdotes loquuntur, quid donatum,

& qua de cauſa? Hæc igitur & ego delibans, primùm perſonam donatoris in medium produco; Hic autem non de plebe quidam, non nobilis aliquis opulentus, non Baro, Comes, vel princeps illuſtris, ſed Principum princeps maximus, mundi, orbis, gentium, & populorum dominus, caput imperii, Imperator, Cæſar, ſemper Auguſtus, cui nomen Conſtantinus; qui natus fuit circiter annum 272. in Britannia, Conſtantio & Helenâ parentibus: Imperium ſuſcepit Anno 311. poſt Chriſti nativitatem: Alii 312. Chriſtiani nominis profeſſorem egit ſtrenuum, Nycenum concilium coegit, magnaque liberalitate erga Eccleſias fuit uſus. Denatus eſt tandem Anno 341. alii 337. Nicomediæ 11. Calend. Junij, cum ſexaginta ſex annos vixiſſet. Imperavit itaq; annos triginta duos, minus duobus menſibus & Conſtantinopolim translatus in templo Apoſtolorum (ubi & mater Helena) humatus eſt, atque â filiis in numerum Divorum relatus,

Euſeb. in chron. Conrad. â Lichtenau Abbas Urſpergens. in chron. fol 84. Sleidan. de 4. monarch. lib. 2. fol. 84 Michael. Neand. in compend. chr. fol. 24. & in Synopſi chr. fol. 138. Cario in chron. lib. 3. fol. 295. Anno 310. imperium ſuſcepiſſe putat M. Albert. Schonfeld. in Iconograph. p. 1. fol. 132. Anno 301. panvin. Helfric. Ulric Huan de tranſact. fol. 196. Anno 306. Alii aliter.

Cario in chron. lib. 3. fol. 29[illegible]. Lætus. Joan Cuſpinian de Impp. Rom fol. 119. Alii, ut Conrad. a Lichten. Abb. Urſperg. in chr. fol. 84. Euſeb. in chron.

relatus, id eſt, canonicatus, conſuetudine ex Ethnicis ortâ Symbolo uſus fuit tali : Immedicabile vulnus, enſe recidendum eſt. Non minori, mehercule, ſi non majori, ut volunt Papicolæ, dignitate præcellit donatarius : Eſt perſona Eccleſiaſtica. Vah ſat laudis : interq; eas Primas. Quidni? Eſt Papa vel Pontifex, caput illud Eccleſiæ, ſupremum in terris numen, imò Dominus DEUS noſter, univerſis populis adorandus & Deo ſimilimus, cujus poteſtas eſt major Apoſtoli, qui poteſt Apoſtoli dictis derogare, contra epiſtolas Pauli ſtatuere, quemcunq; principem de principatu deijcere, Imperatorem deponere, cui Imperator in convivio manibus ipſius ad lotionem aquam miniſtrare : In equum adſcendenti ſtapedem tenere & equum ducere eſt obſtrictus; Summatim ille eſt, cui data eſt omnis poteſtas in cælo & in terra, quique Eccleſiam ſuam dicit ſponſam. Sed quod ei nomen? Sylveſter vocatur in

fol. 81. Hieron. [illegible] Annos 20. menſes [illegible] Dan. Otto de ſ. pupil. fol. 79. [illegible] ſeppaſſe ann. 24. menſes 5. dies 10. [illegible] um eſſe non [illegible] ne [illegible] ſuſpicione 20. Maij. Anno V. C. 1052. Aurel. Victor. Pomp. [illegible] M. Albert. Schonfeld. in iconogr. p. 1. fol. 134.

Stapleton. in præfat. ad Gregor. 3. de princip. fid. doctr. Concil. Lateran. ſeſs. 3. Brut. Fulmen fol. 81. & 82. cap. 7. diſt. 96. Bl. in l. reſcripta C de prec Imp. off. Ant. Marran. in addit. deciſ. Rotæ de bigamis n. 9. Carol. Ruin. conſ. 109. vol. 5. n. 1. cap. alius 15. q. 6. c. 2. de ſent. & re jud. in 6. Specul. in tit. de legat. o. nunc oſtend.

Cerem. lib. 1. cap. 7. Bonifac. 8. c. 4. de immun in 6.

in cap. Conſtantinus diſt. 96. Hic fuit natione Romanus, patre Ruffino natus, primus ejus nominis Pontifex eſſe cæpit ſub Conſtantino Magno, ſedit annos 23. menſes 10. dies 11. vel ut alii volunt 20. annos 4. dies Moritur Anno Chriſti 330. alii 334. & ſepultus eſt in Cæmiterio Priſcillæ, via ſalaria, tertio ab urbe milliario, pridie Calend. Januar. Huic jam, (ſi Diis placet) Conſtantinus Imp. donavit. Aſt quid? Fortaſsis aliquot tonnas auri, vel regionem unam? Quid dico unam? Ipſe Papa in allegato cap. Conſtantinus ſibi ab Imperatore Conſtantino donatam urbem Romam caput illud orbis terrarum, reginam civitatum potentiſsimam, nobiliſsimam, ditiſsimam populorum, triumphatricem nationum, & ipſo adſpectu ſacram, Coronam & omnem regiam dignitatem in partibus occidentalibus, putà Italiam, victricem illam provinciarum, imò pectus regni Romani, Siciliam, Sardiniam, Hiſpaniam, Germaniam, & Britanniam, fatetur. Plenius & planius in cap. ſeq. 14. Ubi inſuper & Eccleſiaſtici principatus in omnes, qui in orbe Chriſtiano ſunt, ſacerdotes, item decem munerum, puta 1. Palatii Latera-

Petr. de Natalib. de Venetiis Epiſcop. Equilin. in catalog. ſanctor. & geſtor. eorum lib. 2. cap. 22. fol. 23. Joan. Baleus in act. Rom. Pontif. lib. 1. fol. 23.

Videatur cap. Conſtantinus 13. & 14. diſt. *96.*

Lancellot. in templ. omn. jud. lib. 2. c. 1. o. in verb. Coron. Pontif. tripl. & lib. 1. c. 1. o. 1. ad verb. veſtium Imp. myſter. n. 2. & ſeq. & o. 2. q. 2. n. 10. Innocent. Gentillet. in apolog. pro chriſtian. Gallis cap. 12. fol. 196.

Lateranenſis. 2. Diadematis aurei. 3. mitræ. 4. Collaris Imperatorii. 5. Purpureæ chlamydis. 6. Coccineæ tunicæ. 7. Indumentorum Imperatoriorum. 8. Pompæ præcedentium equitum. 9. Imperialis ſceptri. 10. Cunctorum ſignorum, bannorum & vexillorum, fit mentio. O donationem munificentiſsimam, O munificentiam magnificentiſsimam? Sic donare Principum & Imperatorum eſt, ait Abbas Panormitanus. Refert Juſtinus de Alexandro Magno, quod patrimonium omne ſuum, quod in Macedonia, Europaq; habebat, amicis diviſerit, ſibi Aſiam ſufficere præfatus: Et Valer. Maxim. de Hierone Syracuſano Rege ſcribit, quod audita clade, qua Romani apud Thraſumenum lacum erant adfecti, trecenta millia modiorum tritici, & ducenta millia hordei, auriq; ducenta & quadraginta pondo urbi munera miſerit. Ita litteris proditum â Theod. Nihemio, Regi Galliæ donatum eſſe Delphinatum â principe Umberto Anno 1349. Verùm, quantum hæ donationes diſtent ab illa Conſtantini, quis non videt? Ut anima præfertur corpori, Sol Lunæ, Pontifex Imperatori, ſic illa hiſce.

Phil. Camerar. op. ſubciſ. cent. 1. c. 4. cent. 2. cap. 55. Bodin. de repub. lib. 6. c. 2. fol. 1009. & ſeq.

In exemplis dictor. factorumq; memorab. lib 4. cap. 8.

lib. hiſt. 2. cap. 25.

Cauſam ſcire demum avetis. Dicam audacter. Imperator Conſtantinus Chriſtianorum hoſtis (ſunt verba ex ſummario Inſtrumenti donationis deſumta) lepræ morbo adfectus, â Petro & Paulo Apoſtolis admonitus, ut ſe Sylveſtro Papæ Romano purgandum traderet, confeſtim ab illo baptizatus atq; ſanatus, tanti beneficii remunerandi cauſa, donavit eidem Sylveſtro ejusq; ſucceſſoribus urbem, &c. Vel ut Bartolom. Picernus de Monte Arduo tranſtulit: Quoniam gravis turpitudo lepræ omni mei corporis carni inſilijt: multisq; convenientibus Medicis cura mihi adhibita eſt, & horum nullius ſtudio ſanitatem adſequi potui, &c. Perbellè ſanè hic Conſtantinus ſuo jam tempore in praxi obſervavit L. ſed etſi lege §. conſuluit 11. ff. de pet. hered. quæ vult, beneficii acceptorem naturaliter obligari ad antidora; Neq; illius fuit immemor dicterii: Benefacientibus vobis, & vos benefacite ipſis. Aſt quò delabor! Hactenus ſtatum quæſtionis penitius inquiſivi, & facti ſpeciem, ut Interpp. adpellant ſive Ideam ex propriis ipſorum Papicolarum ſcriptis conformavi. Nunc de ejus certitudine dicam. Sed

Brut. Fulmen Papæ Sixti V. adverſus Heinric. regem Novarræ &c. fol. 120. Acta B. Sylveſtri.

hîc

hîc aqua hæret, nullum enim authenticum Hiſtoricum, nedum ſcriptorem locupletem invenire tanto tempore potuerunt, nec adhuc proferre poſſunt, quo adfirmativam, factam videlicet eſſe â Conſtantino talem donationem inofficioſam, ſtabilire valerent. Non Euſebius, qui per integros quinq; libros Conſtantini vitam diligentiſsimê deſcripſit, non Socrates, non Beda, non Sozomenus non Theodoretus, non Victor, non Zoſimus, non Evagrius, non Eutropius, non Paulus Diaconus, non Oroſius, non Nicephorus, non Ruffinus, non Zonaras, non quiſquam iſtius ſeculi donationis hujus mentionem facit. Simili modo altum eſt ſilentium penes eos, qui vitam Sylveſtri Papæ literis demandarunt: Non Platina, non Balæus in actis Rom. Pontif. non Onuphrius Panvinus, qui tamen omnia ſecreta & annales Pontificum revolvit, meminerunt. Quos certè non veroſimile eſt, ſi vera, ſi facta fuiſſet, tantam rem tàm tacitò pede præterituros fuiſſe, qui multò minutiora & viliora memoriæ tradiderunt. Undè jure merito adcommodamus huc axioma Juridicum. Notabilia ſi omittantur, haberi debent

Stadtliche außführung der Vrſachen / darumb die Chur vñ Fürſten / auch andere Stände der Augſpurg. Confeſsion', des Bapſts Pii IV. Concilium, ſo er gegen Trient angeſetzt / nit beſuchen konnen / ꝛc. fol. 295. & ſeq.

l. 6. & 7. edit. 1485. lib. 1. fol. 21.

Panvin. in vita Sylveſtri I.

l. 26. l. 30. ff. de pact. dot. l. 99. ff. de V. O. l. ult. C. de pact. convent. l. 2. & ibi Bl. C. de naut.

foen. Tiraq. de jure primigen q. 40. n. 194. & tom. 4. de jure Conſt. poſſeſs. p. 3. lim. 31. n. 11.

pro omiſsis & vanis. Et quid mirum de Hiſtoricis? Ipſi nonnulli Romani Præſules, longè poſt Conſtantini tempora, quando primatus ab ipſis quæſitus juſtè impugnabatur (nonnunquam de ſua potentia & amplitudine cum aliis Epiſcopis inter ſe contendentes Brut. Fulm.) donationem illam prodigioſam Conſtantini nuſpiam allegarunt, neq; in ſuo jure perſequendo & inſtrumentorum ſuorum editione, unquam de illo Inſtrumento feciſſe verbum, leguntur: Ad quod procul dubio ceu ad ſacram anchoram confugiſſent, ſi tum temporis, figmentum iſtud in rerum natura fuiſſet. Sanè Gregorius VII. etiamſi omnia jura per caput & pedes huc traheret, nunquam tamen feſtivam hanc donationem auſus fuit prætendere, ut exprobrat etiam Mornæus in myſterio iniquit. in Gregor. 7. Imò ne jus ſuum quidem unquam poſtulaſſe, invenitur, ſicq; ne unum demonſtrare poteſt annum, quo poſſeſsionem cæperit unus Papa; Ita namq; Krantzii habent verba, Tribuunt nonnulli Conſtantino M. donationem illam Italiæ & Germaniæ, & neſcio quarum provinciarum Eccleſiæ Romanæ factam, de qua ipſi viderint.

fol. 120. in f.

in Sax. lib. 2. cap. 1.

Aper-

Apertius alibi : Ubi donationem nullam nullam ſubſecutam fuiſſe traditionem, claris enunciat verbis : Ad quam tamen, ſi donatio firma, ſi perfecta eſſet, donatorem præcisè teneri, nec præſtando intereſſe liberari, qüin, niſi certis ex cauſis, nec revocare poſſe eam, uno ore & communi calculo tradunt Dd. Quotus quisq; eſt, qui non in eo manum mihi porrigat, Contrarium planè ex allegatis Hiſtoricis, quibus, ut inquit Everhard. â Middelburg, Præſes Conſularis Sacratiſsimi Caroli V. fidem adhibere nos oportet, ducere, Conſtantinum nimirum, perexiguo antè obitum tempore, orbis Romani dominationem tribus ſuis filiis diviſiſſe, veluti Conſtantino natu maximo occidentem, nempè Galliam, Hiſpaniam, Britanniam : Conſtantio Orientem, Conſtanti regionem interjectam, putà Ilyricum, Thraciam, Italiam & Romam ipſam, Aphricam, Siciliam, Macedoniam, &c. adſignavit : Cum tres, inquit Socrates, filios haberet ſingulos eorum imperii ſui participes eſſe voluit : Primum quidem filium ſui nominis Conſtantinum occidentalium partium : Secundum avi nomine Conſtantium

lib. 4. Metiop. cap. 11.

Schneidvin. in t. de donat. o. sciendum n. 3. ib. c.; & VVeſenb. n. 2. Sichard. ad l. 9. C. de donat. ante nupt. n. 1 & ad l. 12. C. de rei vind. & ad l. 5. C. de O. & A. n. 2. Dd. in l. 35. C. de donat. Kiminal. ad o. 1. J. de donat. n. 41. & ſeq.

Plot. de in lit. jur. o. 4. n. 53.

Præter prædictos vide Naucler. chron. fol. 2 gener. 2. Aurel. Victor. Joan. Cuſpin. de Impp. Rom. fol. 119.

lib. 3. hiſt. Eccleſ. cap. ult.

 tium

tium in Oriente conſtituit, Juniorem verò in media regione ordinavit. Adſentitur Zoſimus, verba ejus hæc ſunt : Ejus liberi ſucceſsionem in imperio nacti nationes inter ſe partiti ſunt. Et Conſtantinus quidem natu maximus cum minimo natu Conſtante omnia tranſ alpes ſita, & Italiam & Illyricum ſortitus eſt. Non divertit Sextus Aurel. Victor. Ad tres, ôrbis Romani dominatio redacta eſt, Conſtantinum, Conſtantium, & Conſtantem filios Conſtantini : Hi ſinguli has partes regendas habuerunt; Hasq; ipſas poſtmodum non ſolum poſſediſſe, ſed imperioſiſsimè etiam in Occidentis imperio regnaſſe clarum evadit ex Mar. Salom. Propter illam partitionem Conſt. Aquila biceps, Orientis & Occidentis Imperium deſignans, facta quoque perhibetur, circa annum 311. (alii 331.) quamvis iſtâ diviſione fiſſam Aquilæ imaginem vetuſtiorem cenſeat Lipſius. Quid multis, nec potuiſſet, etiamſi voluiſſet, ullo modo Conſtantinus regiones diſtribuere inter heredes ſuos, poſt factam donationem : Nam clari certiq; juris eſt, teſtamento locum non eſſe ea in re, quæ jam inter vivos alienata eſt. Sed ponamus, donationem

lib. hiſt. p. 1.

de princ. lib. 5.

Euſeb. de vita Conſt. c. 51. Nicephor. 8. hiſt. Eccleſ. cap. 53. Zoſimus lib. 2. Socrat. 3. hiſt. Eccleſ. c. ult. Joſeph. Scalig. lib. 5. de emendat. temp. Pomp. Lætus in vit. horum Impp. in analyt. ad lib. de milit. Rom. l. 6. C. de teſtam. l. ſequens ff. de legat. 2.

tionem poſt diviſionem factam fuiſſe, & tunc eluſoria erit, partitio enim inter liberos â patre facta, ultimæ locum obtinet voluntatis. Neque putandum Conſtantinum egregium aliàs principem, uſq; adeò ſocordem & ἄϛοϱγον fuiſſe, ut in Epiſcopum Rom. contulerit, quod naturali jure liberis reliquerit. Et quid aliorum utor teſtimonio? Audiamus propriam ipſius Agathonis Pontificis Maximi ad Conſtantinum Pogonatum ſcribentis, confeſsionem, qui urbem Romam Imperatoris ſervilem expreſsè vocat. Papa Pius V. antè Æneas Sylvius dictus, ſtolidos dicebat iſtos Legiſtas, qui tantoperè ſudarint in diſputando, num ea donatio valeat, quæ facta fuit nunquam. En iterum confeſsionem propriam! Cui accinit Nicolaus Cardinalis Cuſanus, Anton. Archiepiſcopus Florentinus. Auditis, quid Pontifices maximi, quid Cardinalis & Archiepiſcopus de hac ineptiſsima donatione clamitent, quid pronuntient, quid ſtatuant? Si plures rationes earumque momenta firmiſsima deſideratis, inducam? Quis eſt tam plumbeus, & infans, qui ex hiſtoriis non cognitum habeat, non tantum Italiæ,

l. pen. l. ult. C ſam. herciſc.

in epiſt. ad Conſtant. quæ habetur in act. 6. Synodi Arniſ, de pot. temp. Pontif. cap. 6. fol. 172.

In dialog. quem cum Cardinal. eſſet ſcripſit.

Statl. ausführung der Urſachen / darumb die Chur. und Fürſten ꝛc. des Bapſtes Pii 4. Concil. Tridentinum nit beſuchen können / fol. 295. ibi, wie Æneas Sylvius, ehe dann er Bapſt ꝛc. Felin. in c. ſolitæ in ſ. X. de major. & obed. lib. 3. de concord. Cathol.

verum

Procop. Jornand. Marcell. Paul. Diacon. Brut. Fulmen. fol. 122. & ſeq. Camerar. in oper. ſubciſ. cent 1. cap. 61.

verum etiam Romæ Urbis imperium penes Conſtantini ſucceſſores per annos centum & quadraginta permanſiſſe, uſque ad annum Chriſti 401. quo tempore imperium illud Occidentis vexari cæptum â Gothis, Francis, Alanis, Burgundis, Vandalis: ſemper tamen in jure Imperatorum Romanorum duravit, uſque ad Imperatorem Auguſtulum, quem Odo Gottorum rex Italia expulit, urbe Româ potitus Anno 476. quo tempore Romanum imperium in Occidente defecit, Barbaris & Romæ & in Italia regnantibus. Nam regium Romanorum nomen, penes Odoacri poſteros ac ſucceſſores per annos 325. ſtetit. Itaq; videre licet quam plurimas apud Caſsiodorum Theodorici regis litteras, partim ad Senatum Urbis Romæ, partim ad populum Rom. regio (non ullius Papæ) nomine atq; autoritate ſcriptas: Porrò Gottis ab Imperatore Conſtantinopolitano Italiâ exactis, Præſides in illam provinciam mitti cæperunt Exarchorum nomine: qui etſi Ravennæ domicilium habebant, tamen in Italia per annos complures dominati ſunt. Poſt quos Longobardi, quorum regnum Anno 568. eſt exortum,

univerſam Italiam, præter urbem Romam, per annos 206. hoc eſt, uſque ad annum 744. tenuerunt. Dominatus igitur Papalis Anno Chriſti 800. initium demum habuit, ex Pipini & Caroli magni liberalitate, qui Exarchatum Longobardis ereptum, unâ cum Urbe Roma Papæ Stephano 2. donarunt. veluti teſtimoniis communiunt Platina, Volaterranus, Sabellicus, & alii. Hic jam curſus temporum, â Conſtantino reputatus, eſt, uſque ad dominatum illum Papæ exitioſum. Tempore etiam Phocæ Imperatoris, ne tantum quidem ditionis Romæ habuit, ut ſacellum ædificare potuerit Papa, niſi concedente Phocâ, atteſtante Bedâ. Omittam reliqua argumenta ex hiſtoriis petita; arguit fortiter Leonis IV. pro defenſione Romæ & Italiæ arma ſuſcipientis coram Ludovico 2. facta excuſatio cap. ibitur & cap. ſeq. 23. q. 8. Proſternit in totum cap. un. Conſt. Feudal. Domini Lotharii, &c. 1. F. 19. Quod Lotharius Imperator in civitate Romana ante januam Beati Petri promulgavit; ipſique Eugenio Papæ inſinuavit cap. quoniam 2. F. 52. Et hæc de Roma. De cæteris provinciis, earum diutinâ poſſeſsione

Ennead. 8. lib. 8. Bodin. 1. de repub. cap. 9. Chronic. Carion lib. 3. fol. 300. & ſeq.

tom. 6. de ſanct.

idem auditur judicium Lombardiam, Marchiam,&c. adhuc tempore Friderici imperio ſubfuiſſe confirmat Liber de Pace Conſtantiæ, compoſita inter Imp. Fridericum & filium ejus Henricum, & quoſdam Nobiles Alemaniæ.ex una parte, & civitates Lombardiæ,Marchiæ & Romandiolæ ex altera. De Anglia & Hibernia legimus apud Bodin. quod Innocentius 3. Anno 1212. â Joanne Rege ob diſpenſationem immanis parricidii in Arturum fratris filium, ad quem ſceptra regni ſucceſſorio jure pertinebant, commiſsi, tributarias obtinuit.Quomodo ergò exDonatione ridiculâ Conſtantini habebit? Pluribus quidem ex cauſis res mihi deberi, ſed ſemel tantum mea eſſe poteſt,neque acquirere poſſum,quod jam meum eſt? Juſtius fortaſsis ex ſalario Judæ quis exiſtimabit? Latius in præſenti(quia & campus ſeſe obfert diſcurrendi latus) examinarem, niſi me terreret Ulpiani formula, Infinita vita. Linquo polum Antarcticum, ad noſtrum me confero hemiſphærium.Breviter: Ex jure decidenda ſi eſſet res,in fumum abiret tota.Nam,quomodo quæſo potuiſſet fieri? Cum Princeps Regalia (quæ tamen

lib. 1.de Repub. cap. 9. ſol.172.

l. 14. o. 2. ff. de except.rei jud. l. 4. C. de contrah.empt.

Menoch. conſ. 604.n.15.Sixtin. de regal.c.2.n.2. Arniſ. de jur. maj. major. cap. 2.ſol.239.

hîc

hîc prætenduntur, & quidem majora) in præjudicium ſucceſſorum alienare nequeat. Prætereà eſt axioma uſu probatum : Imperatorem non poſſe imperium ſeu imperii partem, per ſe alienare. Eſt axioma : In omni conceſsione & alienatione ipſo jure, jura majeſtatis excipi; Non enim diminuere debet imperium, ſed augere, non deglubere, ſed fovere, quippe diminuendo imperium ſuæ dignitatis fit homicida; Etiamſi juramento vallata eſſet alienatio. ita namq; Honorius 3. Papa, hujuſmodi alienationes valere negat, dum revocat : In hunc ſcribens modum ad Archiepiſcopum Coloſsenſ. Intellecto jamdudum, quod carisſimus in Chriſto filius noſter Hungariæ rex Illuſtris, alienationes quaſdam fecerit in præjudicium regni ſui, & contra regis honorem. Nos eidem regi dirigimus ſcripta noſtra, ut alienationes prædictas non obſtante juramento ſi quod fecit de non revocandis ijſdem, ſtudeat revocare. In hanc partem tabellam dimittit & Urbanus 3. Pontifex, hiſce alienationibus fidem profeſsionis Imperatoriæ frangi, concludens : Neq; ſine ratione, habet enim ſe imperium ut corpus,

Franc. Hottom. q. ill. 1. Pruckman. in q. ſoluta poteſtas memb. 2. c. 4. eff 6. Bodin. de republ. lib. 1. cap. 10. fol. 234.

Bald. in l. un. ff. de offic. Prætor. & in cap. licet cauſam X. de probat. Alvar. Valaſc. de jure Emphyt. q. 8. n. 31.

In cap. intellecto, de jurejur. Videatur cap. Abbate ſanè, de re jud. in 6.

In cap. ſicut ex literis 13. de jurejur. c. cum contingat 28. X. de jurej.

Bald. Roland. â Valle conſ. 1. n. 126. vol. 2. Joh. Andr. in addit. ad Specul. tit. de juriſd. omn. jud. n. 17. Zoanet. de Roman. imper. n. 175. Menoch. conſ. 640.

cui ſi vel auricula amputetur, monſtroſum efficitur. Maximè quoq; â Papali munere aliena eſſet dominandi in republ. poteſtas: Gregem ſiquidem illi ſuum curare demandatum eſt, legem verò in republ. tuendam commiſit ſummus ille Imperium fundator principibus, quibus etiam ſolis, pro autoritate ſui officii provinciarum ſemel ab imperio avulſarum recuperatio competit. Quò allusit Beuſt.

Aula decet reges, Chriſti decet ara miniſtros:
Regnum cum Chriſto non habet orbis idem.

1. Corint. 6. 2. Timoth. 2. Chryſoſtom. de collat. ſacerd. tom. 2. fol. 950.

Eadem verba & lib. 25. conſiderat extant.

Civilibus enim negotiis impliciti, Chriſti miniſterium (cui ſi abſq; ullo avocamento dediti eſſent, vix ſufficerent) negligunt. Collimat eò D. Bernhard. ad Eugenium Papam in hæc erumpens verba: Quid fines invaditis alios, memineris, tibi miniſterium eſſe impoſitum, non dominum datum: Diſce tibi ſarculo opus eſſe non ſceptro, ut opus facias Prophetæ. Cum inconcinnum aliàs reputetur, ut unus duo habeat officia, quia difficile, ut unus duorum vicem gerere poſſit juxta Paulum JCtum. Memorabile & ad hunc paſſum quadrat, quod Vaſquius ex Saliceto refert, in chronicis legi, eo tempore, quo

Gl. in Nov. 6. Alber. ad l. benè à Zenone C. de quadr. præſcript.

in l. ſi plures 9. ff. de pact.

Vaſq. lib. 1. contr. uſu freq. c. 6. n. 2. ex Salicet. in rubr. C. de verb. ſignif.

quo Italiam Pontifici donatam ferunt, de cælo auditam vocem: HODIE EST INFUSUM VENENUM ECCLESIÆ DEI. Malleolus addit & hoc, eadem verba, manu incognitâ, ſcripta viſa quoq; fuiſſe in pariete Palatij Lateranenſis in conſpectu omnium. Quæ ſi vera, de quibus tamen adhuc ſub judice lis eſt, nihil aliud denotant, quam Eccleſiam rerum donatione contentarum capacem non fuiſſe, cum ipſius Eccleſiæ maximè interſit, plus æquo non ditari; quò enim magis diteſcit, eò magis periclitatur, ut eleganter docet Vaſq. dicto loco. Proindè ex hac ratione donatio tanquam acceptanti inutilis & nociva, invalida reputanda & cenſenda eſt. O hebetes ergò & ſtupidos, aut, ut verius dicam, cæcos homines, qui cuncta hæc non attendunt, non ſentiunt! Sed quid non poteſt opinionis ſtulta & impia perſuaſio? Plerumque fit, & ita fieri experimur, ut egregii officii limites, turpiter, impingant, prætereant. Ut faciant rem, ſi poſsint rectè, ſi non, quocunque modo rem. Canit Poeta.

arg. l. 49. o. 2. ff. de legat. 2. l. 34. ff. de V. O. o. non ſolum, ibi, ſed ſi talis Inſt. de legat.

Hîc ſtatim aliquis ê Pontificiorum catervâ obgannit, grunnit, prorumpit, quid

 dicis

dicis Hæretice? Nonne ſat probationis eſt Canon ille auro & honore fulgens, qui incipit Conſtantinus 13. diſt. 96. Nonne Melchiades Papa in cap. futuram 12. q. 1. dilucidè hanc donationem demonſtrat? Nonne Nicolaus 3. in cap. fundamenta, de elect. & elect. pot. in 6. luce meridianâ clarius pròbat? Tune mendacii arguere Papam audes? Quid dicis ad inſtrumentum publicum ſuper hac donatione confectum, quod Romæ græcè in Bibliotheca Papæ repertum eſt, de quo ſic ſcribit Bodinus: ſe legiſſe in Indice Bibliothecæ Vaticanæ, quod quidam Joannes, qui â digitis cognomen habuit, hanc donationem aureis litteris conſcripſerit? Quid ad præſcriptionem immemorialem? Quæ vim ſpecialis privilegii obtinet? Verùm audi Hæretice rurſus, ſingula inſpiciemus, & quid ponderis habeant, experiemur. Præcedat itaque Can. Conſtantinus, qui licet ſit palea, multum tamen grani attulit Eccleſiæ, ut bellè Everhardi habet pronunciatum. Verba Canonis hæc ſunt: Conſtantinus Imp. coronam & omnem regiam dignitatem in Urbe Romana, & in Italia, & in partibus occidentalibus Apoſtolico conceſſit,

lib. 1. de repub. cap. 9. fol. 221. Melchior. Haiminsfeld. Goldaſt. in reſcript. imperial. Ottonis 3. Imp. fol. 40. ö. 2.

in loco legali â veroſimil.

ſit, nam in geſtis Beati Sylveſtri (quæ beatus Papa Gelaſius in concilio LXX. epiſcoporum ê catholicis legi commemorat & pro antiquo uſu multas hoc imitari dicit Eccleſias) ita legitur. Sed præterquam, quod hoc cap. ut & ſequens omnibus hiſtoricis valdè fuit ſuſpectum, neque ad hoc uſque tempus ab ullo verificatum Pontificio, ex inſcriptione ejus, quædam obſervavi, quæ fidem hujus cap. ut & ſeq. videntur infringere & labefactare. Inſcribitur Palea. Quid hoc? Interpretes hoc explicant: Palea dicunt, ſine diphtongo, ceu titulus præponitur quibuſdam capitibus Decretorum Gratiani, quod ſcilicet hæc addititia ſint. Ut placet Papicola? Nondum ſufficit, Pergunt Interpp. nec â Gratiano primitus illi libro inſerta, ſed ab Interpretibus, prout cuique commodum videbatur, ad marginem Gratiani adſcripta, & plerumq; in emendatioribus & antiquioribus exemplaribus omiſſa. Cui rei fidem facit, quod refert Anton. Cont. in emendat. Decreti Gratiani, qui ſe antiquum Gratiani exemplar habuiſſe teſtatur, in quo pleræque ejuſdem paleæ deſunt. Et Anton. Florentinus ad oculum demonſtrat,

Videatur Joan. Calvin. In lex.

p. r. hiſtor. t. 3. c. 1. notat & Gulbert. Regius ἐπανόρθωσιν lib. 1. c. 24. in f. ſicuti nec Scholiis dignum a gloſſatore habitum.

lib. de concord. cathol. 3.

ſtrat, quod hoc cap. Conſtant. non habeatur in antiquis decretis. Undè Nicolaus Cuſanus abſque dubio, inquit, ſi non fuiſſet illud dictamen Apocryphum Gratianus in veteribus Codicibus & Canonum collectionibus inveniſſet, & quia non invenit, non poſuit. Nec Damaſus Papa ejus cap. mentionem facit in geſtis Sylveſtri, ut obſervavit

de pot. temp. Pont. in pr. cap 6. n. . fol. 17.

Cujac. ad cap. 1. de deſpons. impub. Henr. Stepha. in theſaur.

Armis. Non me quidem latet, quoſdam Interpp. in ea eſſe ſententia, iſtud vocab. intelligi de antiquioribus Canonibus, ſicque cum diphtongo ſcribi debere, vel â Protopalea quodam Gratiani diſcipulo ingeſtum

in additionib. ad Speculat. tit. de disput. & alligat. ad fin. in rubr. tit. de action.

eſſe, ut putat Johan. Andreæ, quem Jaſon Cardinalem fuiſſe dicit. Verum ſit ut ut ſit, neque tamen res ab iis erit evicta. Tralatitium & utriusq; juris regula firmiſsima eſt; teſtem in propria cauſa nullius eſſe momenti, etiamſi præclaræ curiæ honore præ-

t. t. C. nequis in cauſa ſua jud. l. nullus de teſtib. l. pen. ff. de arbitr.

fulgeat. Jam quid aliud facit Pontifex, quam ut ſeipſum alleget, ſuam cauſam foveat, ſicq; teſtem in ſua cauſa ſe præbeat. Longior eſſem, niſi me evidentia cauſæ protraheret. Ad ſequentia. Et quia ejuſdem ferè farinæ & tenoris, atque ad idem tendere videntur cap. futuram & cap. fundamenta, propterea

conjun-

conjungam ambo. Poſſem autem modò dicta commodè huc repetere, verùm, ne crambem bis coctam reponere videar, unum ſolummodo in illis deſidero, quod tamen donationem affabrè factam valdè facit ſuſpectam. Conſtat ex L. ſcripturæ, quæ hujus ipſius Conſtantini eſt, C. de fide inſtrum. Scripturas diverſas & fidem ſibi invicem derogantes, nihil poſſe habere firmitatis, & regula juris eſt tritiſsima, ubi repugnantia inter ſe in teſtamentò jubentur, neutrum ratum eſſe. Aſt quàm diverſis verbis, diverſoque planè ſenſu hæc donatio circumfertur? Acta Sylveſtri, & cap. Conſtantinus, Palatium Lateranenſe, Romanam Urbem, & omnes Italiæ ſeu Occidentalium regionum provincias, loca, & civitates Sylveſtro attribuunt. Anshelmus & DEUS dedit in hoc ipſo cap. ſummam edicti talem proponunt, quod Conſtant. Imp. Papæ conceſsit coronam, & omnem regiam dignitatem in urbe Romana & in Italia, & in partibus occidentalibus. Melchiades Papa in cap. allegato, futuram, (quod tamen falsò ei attribuitur, nam Melchiades de converſione Conſtantini & Synodo Nicæna teſtari non

 potuit,

Euguoin. lib. 2. de dona. Conſt. Covarr. pract. q. c. 31. n. 2. & lib. 4. var. reſolut. c. 16. n. 8. poſt gl. ad d. cap. futuram. Thom. Michael. de Juriſdict. concl. 18.

potuit, cum jam antè tempora Conſtantini martyrio adfectum, ſubque Maximino viſiſſe, vitis Paparum evidenter probetur) in hæc edicit verba: Dona immenſa contulit, & fabricam templi primæ ſedis B. Petri principis Apoſtolorum inſtituit, adeò ut ſedem Imperialem quam Romani Principes poſſederant, relinqueret, & Beato Petro ſucceſſoribusque ſuis profuturam, concederet. Nicolaus 3. cujus eſt cap. fundamenta, de elect. & elect. pot. ſolius urbis Romanæ meminit. Alius igitur ſedem Imperialem, alius Romanam urbem, alius Palatium Lateranenſe, alius habitum & dignitatem regalem traditam contendit, alius totum imperium occidentale, alius Italiam tantum judicandam conceſſam prætendit. Summatim alii Conſtantinum, alii Ludovicum Pium Caroli magni filium auctorem hujus donationis laudant, ſicuti Hottoman. in Bruto Fulmine nervosê deducit: Cuinam putatis credendum? Cum omnium ſit eadem fides! Certè, quia non adparet, utri credendum, ſatius erit, neutri fidem habere juxta elogium Modeſtini. Sequitur, ut tribus, quod dicitur verbis, Inſtrumentum, fulcrum

Vid. Leo 9. in epiſt. 1. ad Michael. Balſam. in Photii Nomocanon. tit. 8. cap. 1. Matth. Blaſtard. in ſynopſi jur. can. c. de Bulgar. Cypr. & liber. Petr. Damian. in diſcept. Synod. Alber. de Roſate l. C. de off. præfect. urb. Martin. Polon. ſub Sylveſtro.

fol. 124. Volaterran. lib. 3. Geograph. cap. ego Ludovicus 30. diſt. 63. Sigon. lib. 1. & 4. de reg.

in l. ſi quis 27. ff. de reb. dub.

ſulcrum totius prætenſæ donationis, examinemus: Ubi ſtatim in limine Autor commentarii ad donat. Conſtant. ad Regem Britanniæ, duodecim ejus diverſa inſtrumenta proferri poſſe, apertè adſeverat. Neque huic ſuccurrit Bodinus d. loco, ait quidem, ſe legiſſe verba, ſed ſtatim addit & hæc, verum ibi in fine hæc verba vix latina addita erant, Quam fabulam longi temporis mendacia finxit. Ac credamus interim authenticum & Originale fortaſsis fuiſſe inſtrumentum, quod Romæ repertum, quia aureis inſcriptum fuit litteris & à Bartolom. Picerno & Auguſtino Steucho latinè converſum, quiq; illud Romæ in Bibliotheca Papæ græca lingua (Græcâ? Nonne veroſimilius Conſtantinum Romæ ad Romanum potius latinè ſcripſiſſe, imprimis cum reliquæ ejus in Theodoſ. & Juſtin. Codicibus, Conſtitutiones longè emunctiori puriorique ſermone emiſſæ, latinæ ſint, & vel in ipſa Synodo Nicæna latinè locutus ſit, animadvertente Euſebio? Tantum mutatus ab illo?) ſcriptum extare adfirmarunt teſte Camerario; contemplabimur propterea paululũ ejus contenta, & concordantia patebit. Summam

in lib. de donat Conſtant. impreſſo Lugduni Anno 1547. extat.

lib. 3. de vita Conſtant.

in oper. ſubciſ. cent. 1. cap. 61. fol. 276. meminit & Hincomar. Remenſ. epiſt. 3. cap. 13. Viterbienſ. p. 6. chron. 32. Leo 9. epiſt. 1. cap. 13. Burchardus lib. 2. Decret. cap. 5.

in Brut. Fulmin. fol. 120. plenius Innocent. Gentilet. in apolog. pro Christ. Gallis cap. 12. fol. 105. & ſeq. cap. Conſtantinus 14 diſt. 97. Videatur & Petr. de Natalibus de Venetiis Epiſcop. Equilin. in catal. Sanct. lib. 2. cap. 22. fol. 24.

& Epitomen ejus quandam hanc ponit Hottoman. Imperator Conſtantinus Chriſtianorum hoſtis, lepræ morbo adfectus, in ſomnis, â Petro & Paulo Apoſtolis admonitus, ut ſe Sylveſtro Papæ Romano purgandum traderet, confeſtim ab illo baptizatus atque ſanatus, tanti beneficii remunerandi cauſa donavit eidem Sylveſtro ejuſque ſucceſſoribus 4. die ſui baptiſmatis urbem Romam totumq; occidentis imperium: ſimul coronam ſuam auream & ſceptrum & reliqua Imperatoria inſignia, ut majorem dignitatem Papa Rom. haberet, quàm ipſe Imperator. Simul imprecatur ſuis ſucceſſoribus uſque ad finem mundi concremationem in inferno inferiore cum Diabolo & impiis, niſi eam donationem ratam habeant & obſervent. Datum Romæ 3. Kalend. Aprilis. Conſtantino A. quater & Gallicano 5. Conſs. Hîc primò in genere uſurparem dictum Accurſii, quod de definitione actionis prædicat: In hac, ajentis, definitione, ſingula membra habent ſua myſteria. Ego invertendo & adplicando ad noſtrum propoſitum, dicerem: In hoc Inſtrumento ſingula membra habent ſua (ſit venia dicto) menda-

mendacia: Quæ ſic ordine, breviſsimis tamen, probata dabo. Primum quod de lepra Conſtantini profertur, merum reputatur figmentum. Nam Euſebius, qui, ut ſuprà relatum, vitam & mortem Conſtantini gnaviter & præ aliis accuratius quinque libris complexus eſt, neq; Conſtantinum unquam leproſũ fuiſſe memorat, neq; de ejus emundatione ullum facit verbum. Imò ipſe Platina in vita Marc. quæcunq; de Conſtantini lepra dicuntur, fabuloſa eſſe judicat. Reliqui inſuper ſcriptores Eccleſiaſtici veteres & authentici, qui Conſtantini res geſtas adnotarunt ſedulò, ne unâ litterulâ de ejus lepra teſtificantur. Et licet hi forſan diſsimulare voluiſſent, Zoſimus tamen tacitè non præteriiſſet, quippè qui deditâ operâ omnia congeſsit, quæ ad denigrandam Imperatoris vitam invenire potuit. Dubitatis adhuc? hæſitatis? Audite & Baptiſtam Mantuanum, qui ex Plinio magno illo naturæ myſta, refert, lepræ morbum jam tum temporis in Italia extinctum fuiſſe, & ſi extinctus fuit, ait tempore Plinii, qui vixit ſub Veſpaſiano, quomodo vero ſimile eſt, Conſtantinum eo laboraſſe, qui longo poſt tempore lib. 1. de paticnt. cap. 30.

imperavit. Quid ergò opus eſt rei per ſe claræ facere lucem, cum nemo id non videat, niſi qui mero meridie non putet lucere ſolem. Admonitionem quod ſpectat ſingularem â Petro & Paulo Apoſtolis ei factam, num creditis veram? factam? fictamve? Certè, ſomnium non tantum Ethnico, & idolorum cultori, verum etiam acerrimo religionis Chriſtianæ inſectatori, divinitus oblatum fuiſſe, vero conſonum non videtur, admodum enim temerarium eſt, de ſomniis præter S. ſcripturæ auctoritatem quicquam vel adfirmare vel credere, inquit Hottoman.

Brut. Fulm. ſol. 128.

cum diabolici ſpiritus ſit, extra ſcripturarum ſacrarum autoritatem, divinum aliquid putare, veluti ſcitè Theoph. Alexand. ſermocinatur.

Serm. 2. paſch.

Vel ſi omninò oblatum fuiſſet, quis illud DEO ſtatim adſcriberet? Numne naturæ, Dæmoni, adſcribi poteſt ſomnium? Utique. Evolvatur modò Divus Gregorius, & rem in vado conſtitutam, experieris.

lib. 8. mora. cap. 13. & lib. 4. Dial. cap. 48. Vid. Mart. Delri. tom. 2. diſquiſit. magic. lib. 4. c. 3. q. 6. fol. 493.

Vel, quis adeò emotæ mentis eſſet, qui Deum non id potius per Angelum aliquem ex vetere & perpetuâ conſuetudine, quâm per Apoſtolos mortuos facturum fuiſſe, ſomniaret? Uno verbo, tantæ eſt fidei,

viſio

viſio illa Pętri & Pauli, quantæ alia hujus valoris innumerabilia Papatus figmenta & mendacia ſunt. Putâ illud apud Antoninum: Cum Dominicus eſſet Romæ, & in baſilica S. Petri, orationem ſuam pro conſervatione & dilatatione ordinis ſui effunderet, facta manu domini ſuper eum, glorioſos principes Petrum & Paulum ad ſe ſubitò venientes adſpexit: quorum Petrus baculum, Paulus verò librum tradere videbatur: addebantq; dicentes: Vade, prædica: quoniam â Deo ad hoc miniſterium electus es. Sat lepidè, ſi non verè. Nec prætereundum iſtud Papæ Stephani 2. cujus mox facta mentio eſt, qui ſcribit, ſe cum in monaſterio S. Dionyſii apud pagum Pariſiacum ſubter campanis dormiret, vidiſſe ante altare D. Petrum & magiſtrũ Gentium Paulum, quos de illorum ſuccariis cognovit, B. Dionyſium ſubtilem & longiorem: dixiſſeque Dominum Petrum, Hic frater noſter poſtulat ſanitatem, & D. Paulum reſpondiſſe, modò ſanabitur, & adpropinquantem miſiſſe manum ſuam ad pectus Domini Dionyſii amicabiliter, & dixiſſe D. Petrum ad D. Dionyſium hilariter: Tua gratia eſt ſanitas ejus Et ſtatim D. Dionyſium thuribulũ incenſi,

Bratum Fulmen fol. 128. & ſeq. part. 3. tit. 24. c. 3.

Videatur Regi-non. in chron. anni 753. Plures legendas apud Petr. de natalibus de Venetiis in catal. Sanct. vide.

& palmam in manu tenentem, presbytero & Diacono dixiſſe prælibato Stephano Papæ, Pax tecum frater : Noli timere : ſurge ſanus. Et mox, inquit, factus ſum ſanus : & volebam implere, quod mihi præceptum erat : & dicebant, qui ibi aderant, quod dementabam. Riſum teneatis amici. Pergit Hottomannus in verbis ſummarii : Confeſtim, poſt admonitionem videlicet ſat ridiculam ab Apoſtolis factam, ab illo baptizatus atq; ſanatus eſt. Annotat Eraſmus quod olim iis; qui baptiſmatis erant candidati, tradiderint fidei Chriſtianæ myſteria, & quidem viva voce, ſine ſcripto, quemadmodum priſcis illis Theologis mos quoq; erat apud Ægyptios, & apud Gallos Druidibus. Unde κατηχουμένοι dicti, qui eo modo religionis initiis & elementis imbuebantur. Quò etiam reſpicit Gothofr. ubi catechumenos, auditores baptiſmo deſignatos interpretatur. Hunc morem canonizavit poſtmodum Papa Rôman. in cap. ante baptiſmum 54. de conſecrat. diſt. 4. Ante baptiſmum, ajens, catechizandi debet hominem prævenire officium, ut fidei primum catechumenus accipiat rudimentum. Sic in cap. 58. Baptizandos

in præfar. Divi Lucæ.

in l. 2. C. de Chriſt. mancip.

dos oportet fidei ſymbolum diſcere. Quæ cum ita ſint, quis tàm inconſultum, ac ſtolidum Sylveſtrum Papam & Diaconos ipſius fuiſſe, putabit, ut Conſtantino Chriſtianorum ac præſertim Eccleſiæ Romanæ hoſti infenſiſsimo, tàm repentè poſt ſuum illis narratum ſomnium baptiſmum contulerint? An non prius ei ſimiliter pro more recepto Chriſtianæ religionis myſteria, ut pote 1. Credo in DEUM patrem omnipotentem, &c. Apoſtolorum placita, docendo. 2. Jurejurando magno, ut vocant, in nomen Chriſti, qui ἐξόρκισμος indigitatur in cap. 2. de conſecrat. diſt. 4. deponendo, &c. tradiderint? Quem tamen proceſſum ſtrictiſsimè aliâs obſervaſſe eſt in aprico. Prodeat Sozomenus, qui in ipſo Nicæno concilio Conſtantinum adhuc inter catechumenos fuiſſe relatum, ſpontè ingenueq; adſerit. Zoſimus, Chriſtianæ religionis inimicus, eum ab Hiſpano quodam iſtam religionem edoctum, didiciſſe, quanta vis illius eſſet in delendis hominum peccatis, ac tum demum Hariolus, & Flamines, cæteroſque Romanarum ſuperſtitionum Sacerdotes ab aula ſua removiſſe, narrat. De corona, ſceptro,

Calvin in lex. verbo κατηχέ-μενοι.

reliquiſque Imperatoriis veſtimentis & inſignibus (de Urbe Roma & provinciis ſuprà) hoc do reſponſi : Imperatorem Conſtantinum non adeò Chriſtianæ religionis imperitum cenſendum, ut ejuſmodi pompas, inaniaque veſtium regalium ludibria, ſceptra & coronas, maximè dedecere eos, qui verbi DEI prædicationem, inprimiſque humilitatem ab omni faſtu & elatione alienam profitentur, ignoraverit ? Probent ſi poſſunt ? Ecquis autem ex noſtris, qui cum humilitatem & modeſtiam Chriſti & ipſius Apoſtolorum recordantur, non iſtum Paparum faſtum ac ſuperbiam precibus omnibus deteſtetur ? Piget plura proferre. Feriendus propriis ſuorum & quidem cordatiorum telis : Sic Bernardus Abbas Clarevallenſis, Eugenium adoritur Papam. Diſce exemplo prophetarum, præſidere non tàm ad imperitandum quàm ad factitandum, quod tempus requirit. Eſto, ut alia quacunque ratione hæc tibi vindices, ſed non apoſtolico jure. Nec tibi Petrus dare potuit, quod non habuit : quod habuit, hoc dedit, ſollicitudinem ſuper Eccleſias. Numquid dominationem ? audi ipſum. Non dominan-

lib. de conſider. 2.

minantes, inquit, in clero, ſed forma facti gregis. Et ne dictum ſola humilitate putes, non etiam veritate, vox domini eſt in Evangelio: Reges gentium dominantur eorum, vos autem non ſic. Planum eſt, Apoſtolis interdicitur dominatus. I ergò tu, & tibi uſurpare avidè aut dominans Apoſtolatum, aut Apoſtolicus dominatum: planè ab utroq; prohiberis: ſi utrumq; ſimul habere voles, perdes utrumq;. Ubi autem tunc par, immò major maneret pôteſtas atque dignitas Imperatore, de qua ſeſquipedalia audiuntur verba in Inſtrumento? Profectò dubitatio Prætoris temperamento digna eſt. Nonne Romani Pontifices errantes ab Imperatoribus coërceri corrigique debent, ut ipſe Leo IV. Pontifex Rom. epiſtola quadam ſua Ludovico Imperatori inſcripta, atque inter canones relata, fatetur? Nonne B. Gregorius (cui inter Romanos Pontifices omnes primarium ferè locum tribuunt) in ſuis epiſtolis Regibus Francorum, Anglorum & Viſigothorum inſcriptis, eos quidem filios nominat: ſed cum ad Imperatorem ſui temporis, nomine Mauricium, ſcribit, eum Dominum adpellat, demiſsiſsimeque adfatur,

Cap. nos ſi incompetenter 2. q. 7. Gregor. epiſt. lib. 4. epiſt. 31. 32. lib. 5. epiſt. 63. lib. 6. epiſt. 30. lib. 7. ep. 114. 120. 126. lib. 8. ep. 2. lib. 9. ep. 60.

tanquam ſuperiorem ſuum: profiteturque ſe ei obedire velle, ac ſereniſsimas ejus juſſiones (ſic enim loquitur) capeſſere: Immò ſe pietatis ejus indignum famulum profitetur, eumque piiſsimum Dominum ſuum â DEO conſtitutum adpellat. Sed quantum hic B. Gregorius ſeculo, tantum & moribus doctrinaq; diſtat â Sylveſtro ſucceſſoribusq; ejus. Pergamus ad ſtolidas inſulſasque huic donationi infartas clauſulas, quæ egregium falſitatis præbent documentum. Si quis, inquiens, ex noſtris ſucceſſoribus temerator aut contemtor extiterit, æternæ damnationi ſubjaceat, innodatus, & in inferno inferiore concrematus cum Diabolo & omnibus impiis deficiat. O obligatio horrenda, O tremebunda! Eſtne hic ſermo, Eſt, Eſt, non, non? Hac ratione, exclamat Hottomannus, nullus ante hac vel Galliæ, vel Hiſpaniæ rex fuit, qui non in inferno inferiore unà cum Diabolo & impiis omnibus concremetur. Hujus generis & illa: Et ſanctos DEI, principes Apoſtolorum Petrum & Paulum ſibi in præſenti & in futura vita ſentiat contrarios; Item, Hujus verò Imperialis decreti noſtri, paginam propriis manibus robo-

juxta dictum Chriſti Matth. 5. v. 37.

roborantes, ſuper venerandum corpus B. Petri principis Apoſtolorum poſuimus. Quis, quæſo, tantas verborum ampullas, meraq; deliria Conſtantino ſapientiſsimo & piiſsimo principi tribui, æquis auribus ferre poſſit? Reclamant omnes ejus Conſtitutiones, in quibus nullæ, nullæ ejuſmodi clauſulæ & comminationes poſitæ reperiuntur. Non minus ergò verè quam probè Innocent. Gentillet. concludit: Certè talia verborum cyclopica fulgura, barbaruſque orationis ſtylus, ſatis ſuperque oſtendunt eam poſteriorum ſæculorum ſtolidam & incultam facundiam, Papaleſque formulas redolere, & ex monachi alicujus fatiſcenti cerebro prodiiſſe. Jam velum contraho. Datum eſt Inſtrumentum Romæ 3. Calend. Aprilis, Domino noſtro Flavio Conſtantino Auguſto quater & Gallicano 5. Conſs. Sed quæ hîc negligentia ſumma, ignorantia ſupina, ſtultitia craſſa. Nonne in initio Inſtrumenti donationis habetur, quod facta ſit quarto die ſui baptiſmatis? Quomodo ergò ſub conſulatu ſuo 4. hæc dicitur peracta? Nonne quartùm conſul creatus fuit Anno Chriſti 318. baptiſmum verò ſuſcepit Anno Chriſti 337.

in Apolog. pro chriſt. Gallis cap. 12. fol. 205.

Pomp. Lætus in Conſt. & Licinio. Euſeb. lib. 9. c. ult. Trip. hiſt. lib. 1. c. 8. 9. Oroſ. lib. 7. cap. 28. Otto Friſing. in chr. lib. 4. cap. 10. in f.

 quo

quo anno & mortuus probibetur referente Euſebio. An non hæc inter ſe pugnant? Falſum itaq; Anton. Coler. inquit ex ipſo, quod vocant Dato, conſtat, niſi aliquot annis antè in ſcripturam redactam fuiſſe donationem hanc, quàm facta ſit, quis dixerit? Poſſem teſtes citare hactenus dictorum omnia omnium laudandarum artium lumina, & quicquid uſquam eſt eruditorum, quaſique de cella promtas non deſpicabiles nec abrogandæ fidei autoritates ex univerſo illo doctorum choro proferre; verùm ſufficiat autoritas Euſebii, Theodoreti, Socratis, Ruffini, Ambroſi, qui Conſtantinum, non niſi paulò antè mortem, & quidem Anno ætatis ſexageſimo quinto, neq; id Romæ, vel â Sylveſtro Papa, qui quinq; ante annos vitâ exceſſerat, ſed Nicomediæ ab Euſebio Nicomedienſi Epiſcopo in magna Epiſcoporum frequentia, quibus de dilatione baptiſmi ſuî rationem reddidit, quod ſcilicet in Jordane baptizari voluerit, ſacra baptiſmatis unda reſperſum fuiſſe, diſertè teſtatum faciunt. Et licet Eugubinus prætendat & regerat, Baptiſmum ab Euſebio & aliis deſcriptum, balneum calidarum fuiſſe aquarum, ad quas

Euſeb. lib. 4. de vita Conſt. Theodoret. lib. 1. c. 32. Socrat. lib. 1. c. pen. Ruffin. lib. 1. c. 11. Ambroſ. de obit. Theodoſ. Hieron. in chr. Euſebian. adjec.

in lib. de donat. Conſtant. contra Vallam.

Con-

Conſtant. ſanitatis recuperandæ gratia acceſsit; â vero tamen alienum videtur, cum prædicti autores conceptis verbis de baptiſmo ſermonem habeant, neq; ad balneum tot Epiſcoporum concurſu opus fuiſſet, ſed potius Medicorum. Eodem modo falſitas & dementia craſſa deprehenditur in eo, quod Conſtantinus cum Gallicano quartò Conſul adſeratur, cum Conſtantinus non cum Gallicano, ſed Lucinio fuerit quartò conſul: Nam Gallicanus annis quatuordecim poſt Conſtantinum cum Symmacho Conſul ſalutatus eſt. Et ſi non ex aliis, certè ex hoc unico figmentum ſatis ſuperque pateret. Suprà etenim abunde deductum, quod Sylveſter fati munus impleverit Anno Chriſti 330. ſecundum veriorem ſententiam; donatio autem (quod dicunt) ſi facta eo anno, quo baptizatus eſt Anno 337. facta ſic fuiſſet Sylveſtro, ſeptimo anno poſtquam jam mortuus erat. Reſtat præſcriptio, quam Raphael Fulgoſ. potiſsimum urget, hacque ſolâ palmam ferre allaborat: Et facilè eam ei concederemus, ſi modò etiam bonam fidem in præſcribente probaret. Verùm hîc labor, hîc ſaltus. Intereà ei vulgatiſsima, non quidem juris

Arniſ. de pot. temp. Pontiſ. ca. 6. fol. 177.

Napeir. in Apocal. propoſ. 36. Quint. Heduus in Ariſtocrat. Chriſt. civ. ſol. 76.

in Proœm. Dig vet in pr. n. 15.

Stadliche Außführung der Breſachen / darumb die Chur- vnd Fürſten/ꝛc. fol. 3.

c. 5. & ult. de præſcript. cap. poſſeſſor 2. de R. I. in 6. ibiq. Covarr. Tiraq. de præſcript. in pr. Vaſq. ill. contr. c. 32. n. 8. & cap. 79. n. 19. c. 81. n. 10. Felin. c. cum nobis n. 1. X. de præſcript.

juris civilis, (quod hac in parte forſitan ipſi odioſum eſſet) verum Pontificii axiomata reponimus: Præſcriptio abſq; bona fide valet nulla. Poſſeſſor malæ fidei, ullo tempore non præſcribit. Et deficiente titulo, bona fides non præſumitur, etiamſi maxima ſit præſumtio pro eo, qui tanto tempore poſſedit, veritati tamen eam cedere oportet, ipſe reſcribit Gregorius Pontifex. Subſumat, qui volet. Sat eſt: Omnia enim hæc & pleraque reſidua, ſi quis plenius examinare & diſcutere voluerit, is juſtum volumen conſcribet: In qua re alii noviſsimè laborarunt ſat ſtrenuè & non inutiliter. Omnibus his colophonem meritò lepida addat hiſtoria Venetorum, quam Camerarius in hor. ſubciſ. commemorat. Venetos, infit, ante aliquot annos â Pontif. Romano, poſtquam Anconam in ſuam poteſtatem redegiſſet, interpellatos fuiſſe, quo jure vectigalia & alias Juriſdictiones in mari Adriatico ſibi ſolis vendicarent, cum tamen nulla privilegia hac de re monſtrare, neque jus ſuum docere legitimè poſſent. Ad hanc rem eos & quidem argutè reſpondiſſe: Se mirari, quod iſta privilegia peterentur demonſtrari, quæ Ponti-

in cap. 5. & 6. diſt. 8.

cent. 1. cap. 61. fol. 278.

fices

fices ipſi penes ſe jam pridem & quidem archetypa, tanquam rem ſacram diligentiſſimè in ſuis Archivis cuſtodirent eaq; facilè reperiri poſſe, ſi donationis Conſtantini membranæ pars exterior, in qua ea majuſculis literis conſcripta eſſent, accuratius inſpiceretur. Quid hoc callido reſponſo Veneti ſignificare voluerunt, apertius eſt, quam ut prolixiorem interpretationem requirat.

Ex quibus jam nunc recenſitis, ſat, ut opinor, quid de prætenſo Inſtrumento, ſicq; per Conſequentiam de Donatione Conſtantini Magni ſit ſentiendum, pateſcit. Nempè falſam, fictam, pictam, atque ementitam ex Amaſiorum Babylonicæ meretricis cerebro proſatam eſſe. Pro qua etiam omnes noſtri tàm Hiſtorici, Politici, quam JCti eximii, ſemper habuerunt, pugnarunt, & obtinuerunt. Non jam dicam de Laurent. Valla, Raphaele Volaterrano: Silentio involvam judicium Alciati & aliorum præclariſſimorum Anteceſſorum. Bartolum, legatis ſcientiæ illud armarium produco, qui cum multa non obſcura contra hanc donationem diſputaſſet, tandem videte, ait, quod nos ſumus in terris Eccleſiæ, idcircò dico, quod

Stattliche Ausführung der Vrsachen / darumb die Chur- vnd Fürſten auch andere Stände der Augſpurg. Confeſs. des Babſts Pii IV. ausgeschrieb. Concil. gegen Trient nicht beſuchen können / fol. 295.

Alciat. lib. 7. par erg. cap. 19.

in præfat. ffeorum n. 14.

H illa

illa donatio valeat. Aventinus lumen illud Hiſtoricorum in hæc prorumpit verba: Quæ de Sylveſtro & Donatione Conſtant. prædicantur, ficta, falſa, inepta, pugnantiaq; ſunt, miror extare tàm ſtolidos, qui credant, & tam imprudentes, qui defendere audeant. Quare & Philip. Mornæus concludit non ineleganter, hanc fictitiam Conſtant. Sylveſtro donationem factam doctiſsimorum virorum ſtylo jampridem confoſsam ab indoctis ſolis nunc admitti. Confirment jam Pontificii, ſi poſſunt, muniant, vertant, invertant, evertant, certè quicquid attigerint, ulcus erit. Meritò idcircò falsè deridenda opinio Baldi, hac in re putantis, eum, qui contra hanc donationem loquitur, caput ad montem Murellum percuſſurum. Ulcurruni adſeverantis, uſq; hodiè Contradictores formidabili morte interiiſſe. Gloſſæ, Johan. de Lignano, Abbatis, & Alexandri, impudenter tradentium: Conſtantinum Papæ non donationem, ſed reſtitutionem feciſſe. Manebit verò immota illa doctrina antiquiſsima: Papam violenter & manu armatâ niti detinere Juriſdictionem in terris, civitatibus, villis, & locis, quæ ſunt naturaliter & â

In tract. de Ecclesia.

Everhard. in loco a veriſim. n. 25.

Stadliche Auſführung der Vrſachen / darumb die Chur- vnd Fürſten auch andere Stände der Augſpurg Conſeſs. des Bapſts Pii 4. concil. nit beſuchen ſchuldig wehren. fol. 233.

& â mundi creatione & Chriſti ordinatione Imperii Romani: Maneat & hoc, nihil Juris Pontifici competere in Reges & principes, leges condere non debere, nec Imperatorem, nec Regem alium vel principem ſalvo majeſtatis jure, ſummum Pontificem agnoſcere poſſe. Manet, Papam injuſtiſsimè poſsidere bona Romani Imperii, ſive donationem Conſtantini, ſive Chriſti vicariatum, ſive Petri ſucceſsionem ſive longiſsimi temporis præſcriptionem prætendat. Immò claudant verba Bodini veraciſsima: Romanos Pontifices eſſe ſubditos & vaſallos, non verò Imperii dominos.

Joan. Petr. de Ferrar. in pract. Pap. form. in act. conſ. pro ſervit. verbo, plenam & omnimodam. in pr. fol. 244.

Luter. de capt. Babyl. Calvin. lib. 4. cap. 10. Eberhart. Von Weihe de reg. Elect. ſucceſs.

lib. 1. de republ. cap. 9. fol. 213.

FINIS.

LIPSIÆ,

Typis Henningi Groſii
ſenior. Biblipol.

ROMA
VITTORIO EMANUELE

Excudebat Georgius Liger.

ANNO M. DC. XX.